

mogla. Za jednog moralno trulog modernog otpadnika dobiva Crkva deset gorljivih konvertita. — Kraljevstvo je nebesko kao živo stablo, što se vazda pomlađuje... „I ptice nebeske dolaze i sjedaju na granama njegovim.“

S. Sakač D. I.

•••••

ECCLESIA ORANS.

(CRKVA U MOLITVI.*)

Ljudi su postali suviše individualisti i u religioznom životu. U staroj Crkvi stvarahu biskup, svećenici, đakoni, vjernici čvrstu zajednicu i među sobom i s ostalim kršćanskim općinama. Tu je zajednicu vezalo nada sve zajedništvo žrtve, a očitovala se zajednica u liturgiji. Tu bi se skupljali kršćani, slušali čitanja Svetoga Pisma i mučeničkih akata, propovijed, tu bi se zajednički molili i pjevali, u svemu bi živo sudjelovali, napose blagovanjem svete žrtve. Takovo se bogoslužje svaki dan vršilo u pracrkvi u Jerusalemu i Rimu, ali i na mnogim drugim mjestima, a ako bi se gdje vršilo tek nekoliko puta ili čak jednoć u tjednu, držalo bi se to za manjak. Živjelo se u liturgiji; ona bijaše ostvarenje otkupljenja, kako još danas moli Crkva: „quoties huius hostiae commemoratio celebratur, opus nostrae redemptionis exercetur: kad se god slavi spomen ove žrtve, vrši se djelo otkupljenja našega“ (Secr. Dom. IX. p. Pentec.). Liturgija napunjaše dušu radošću i žalošću raznih otajstva crkvenih blagdana. Što je vjernik molio, bijahu ponajviše dijelovi liturgije, osobito molitve Crkve, psalmi, što su

* *Ecclesia orans*. Izdaje opat Ildefons Herwegen O. S. B. Sv. 1. R. Guardini, Vom Geist der Liturgie. 8° (XVI.-99) 4. i 5. izd., Herder 1920. M. 1-60 Sv. 2. Dr. O. Casel, Das Gedächtnis des Herrn in der altchristlichen Liturgie. Die Grundgedanken des Messkanons 8° (Str. 54.) 2. i 3. izd. Herder 1919. M. 1-70.

ih mnogi znali napamet. Tako življahu drevni kršćani kao udovi jednog mističkog tijela, njihov religiozni život bio je ponajviše zajednički.

To se nažalost promijenilo. Najprije se odnemarila pričest. Istok je počeo, Zapad se za njim poveo. Zatim se zanemarila Misa. Izgubilo se pomalo razumijevanje žrtve Novoga Zavjeta i njezinih obreda i molitava i od sudjelovanja u liturgiji postade sve više pasivna asistencija, pa i ovakovo pribivanje svetoj žrtvi mnogima se učini suvišno. Vjerski život zakržljavi. Za raskolom na Istoku došao je naime protestantizam, koji je u individualizmu dopro dotle, da si je svak mogao čak i članke vjere odrediti. Pa i mnoge od onih, što ostaše u Crkvi, zahvatila je centrifugalna sila janzenizma, galikanizma, jozefinizma . . . . mnogi držahu, da ne treba propovijedati; dosta je jednoć se u godini pričestiti, pače i to je previše; pretežak je zahtjev, da vjernici svake nedjelje i blagdana pribivaju svetoj Misi. Što je negda bila duševna potreba, držalo se sad za teret. Danas pak golema čest intelektualaca i naroda ne mari uopće za Krista, za euharističku žrtvu, pričest, liturgiju. Tko shvaća i među vjernicima onu temeljnu nauku kršćanstva, što ju apostol narodâ svima tako živo preporuča i propovijeda, da treba da budu jedno u Kristu, jedno tijelo u Kristu, jedno svetom Euharistijom, koja nas pretvara u jednoga Krista!

Ali Bog ne zapušta svojih vjernih, nego daje i lijeka tome zlu. To je euharističko nastojanje, euharistički pokret, što je neslućenom silom zahvatio Crkvu te nas upućuje u duboke riječi sv. Pavla: „Hljeb, koji lomimo, nije li zajednica tijela Kristova? Buduć ima jedan hljeb, (mi) mnogi jedno smo tijelo, jer svi imamo dijela u jednomu hljebu“ (I Kor. 10., 16. 17.). Lijek je i veliki onaj **liturgički pokret**, koji je vrlo srodan euharističkomu. Liturgičko nastojanje hoće da nas opet privede razumijevanju divne

žrtve Novog Zavjeta i njezinih obreda i molitava pa shvaćanju božanskog oficija (časoslova), koji je u tijesnoj vezi sa svetom žrtvom; to nastojanje hoće da od naše suviše individualističke pobožnosti učini pobožnost zajedničku i socijalnu, hoće da nas nauči, da se molimo kao članovi Crkve. Na čelu tome zamašnom pokretu stoje sinovi svetog Benedikta, koji uz sudjelovanje drugih vrsnih radenika postigoše već zamjeran uspjeh. Plod je toga nastojanja i izvrsna zbirka brošura *Ecclesia orans*, što je izdaje opat maria-laaški Ildefons Herwegen.

Prva sveska (Guardini, Vom Geist der Liturgie) iza umnog uvoda izdavača podaje općenite misli o liturgiji i ističe socijalni, društveni značaj liturgije, pa njezinu simboliku, ozbiljnost; osobite je pažnje vrijedan članak „Der Primat des Logos über das Ethos“. — Druga sveska (Casel, Das Gedächtnis des Herrn in der altchristl. Liturgie) istražuje misni kanon najstarijeg doba i uz to otvara divne vidike u smisao i značenje euharističke žrtve, koja je središte i izvor svega božanskog života u Crkvi.

Ove dvije knjižice podobne su da preobrazu shvaćanje liturgijskog života i svjetlovnjaka i svećenika.

E. Springer J. J.

•••••

PABIRCI.

NEK SE BISTRICI!

„Medicinar sam pa gdjekad čujem od drugova i profesora, da je Crkva branila sećanje mrtvaca i time sprečavala napredak medicinske znanosti. Je li što god istine u toj tvrdnji?“

Odgovor. Vaše me pitanje veseli, jer vidim da ne nasjedate slijepo šupljim „naprednjačkim“(!) frazama; jamačno ste iskusili, da treba biti na oprezu, kad se „naprednjaci“ zadijevaju o Crkvu, te joj podmeću protivkulture čine. Tvrdnja Vaših drugova i profesora i opet je jedan od nebrojenih pri-